

Демократичні революції, особливості їх здійснення в країнах Центральної та Східної Європи

Характер революцій 1989-1991-х років

демократичний

анти тоталітарний

мирний

Збройний
Румунія, Югославія

Спільні ознаки революцій 1989-1991-х років

Одночасний характер революцій

Широка участь народних мас

Студенство –
каталізатор усіх
подій

Провідна роль інтелігенції

Робітники – основа
страйкового руху

Спільна мета –
повалення
комуністичних режимів

Особливості революцій у країнах регіону

Об'єктивна необхідність у змінах назривала давно й особливо гостро виявилася наприкінці 80-х рр. Під час парламентських виборів перемогла опозиція на чолі з **Мазовецьким**. Революція пройшла мирним шляхом.

Т.

Республіка Польща

Герб

Прапор

Мазовецький

Дата	Подія
1988	ПОРП проголосила початок економічних реформ
Лютий 1989	Робота «круглого столу» за участі опозиційних сил
1989	Перемога «Солідарності». Проведення «шокової терапії»
31.12.1989	Конституція Польщі
Січень 1990	Перетворення ПОРП у Соціал – демократичну партію
Грудень 1990	Перемога Л.Валенси на президентських виборах
Жовтень 1991	Парламентські вибори, знищення комуністичного режиму
1999	Польща стала членом НАТО
2004	Польща стала членом ЄС

Угорщина

В Угорщині початок перетворень припадає на травень 1988 р., коли на конференції УСРП було критично оцінено діяльність партії, визнано гостру кризу в країні, а також необхідність проведення політичної та економічної реформ. Революція пройшла мирним шляхом.

У березні - квітні 1990 р.
відбулися вибори до
парламенту, на яких
перемогла опозиція.
Найбільшу кількість
голосів зібрав
Угорський
демократичний форум.
Його лідер

Й. Анталл сформував
новий уряд.

Він продовжив лінію на
розвиток ринкових
механізмів.

Й. Анталл

Дата	Подія
1988	Відставка Я.Кадара
1989	Відмова УСРП від монополії на владу та її саморозпуск. Проголошення Угорської Республіки
1990	Демократичні вибори, перемога опозиції
1991	Виведення радянських військ з Угорщини. Перехід до ринкової економіки
1992	Закон про земельну реформу, поступовий вихід економіки з кризи
1999	Угорщина – член НАТО
2004	Повноправне членство в ЄС

НДР та ФРН

У НДР революційні події розпочалися в **жовтні 1989 р.** Багатотисячні демонстрації і мітинги в різних містах спричинили падіння партійного і державного керівництва на чолі з **Е. Хонеккером.**

9 листопада 1989р. було відкрито кордон між НДР і Західним Берліном. Горезвісний Берлінський мур був зруйнований.

Через рік, **3 жовтня 1990 р.**, НДР за рішенням свого демократично обраного парламенту добровільно возз'єдналася з ФРН. Це відбулося з волі більшості населення. **Революція пройшла мирним шляхом.**

Чехословаччина

У Чехословаччині в листопаді 1989 р. розпочався масовий демократичний рух, який мирним шляхом спричинив крах комуністичної партії. Ці події дістали назву «ніжної», «оксамитової» революції.

18 листопада за ініціативою
Хартії- 77 був створений
Громадський Форум (ГФ)
громадський фронт який
об`єднував противників
комуністичного режиму.

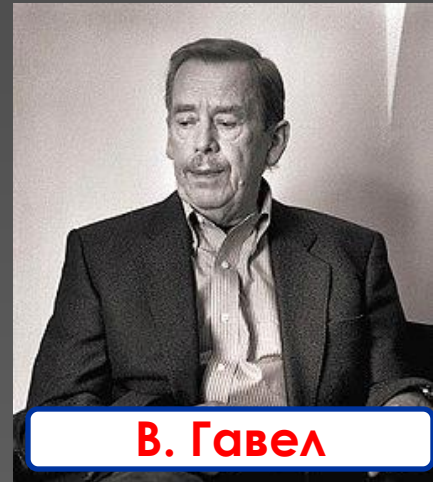
У січні 1990 р. лідер цієї організації, відомий драматург, дисидент **В. Гавел** став президентом країни.

З 1 січня 1993 р.

Чехословаччина як єдина країна припинила існування.

На її місці виникли дві держави — Чехія і

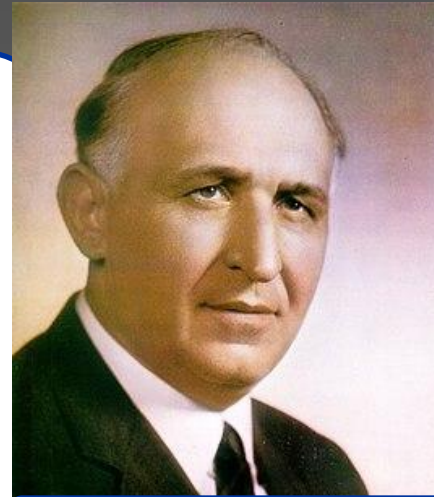
Словаччина. **Революція пройшла мирним шляхом.**

У Болгарії революція розпочалась через політичну та економічну кризу. Через це уряд **Живкова** пішов у відставку.

Головну роль у партії почали відігравати реформатори. Послаблення тоталітаризму спричинило виникнення опозиції. Найбільш впливовим став Союз демократичних сил. Його лідера **Ж. Желєва** у **серпні 1990 р.** було обрано президентом Болгарії.

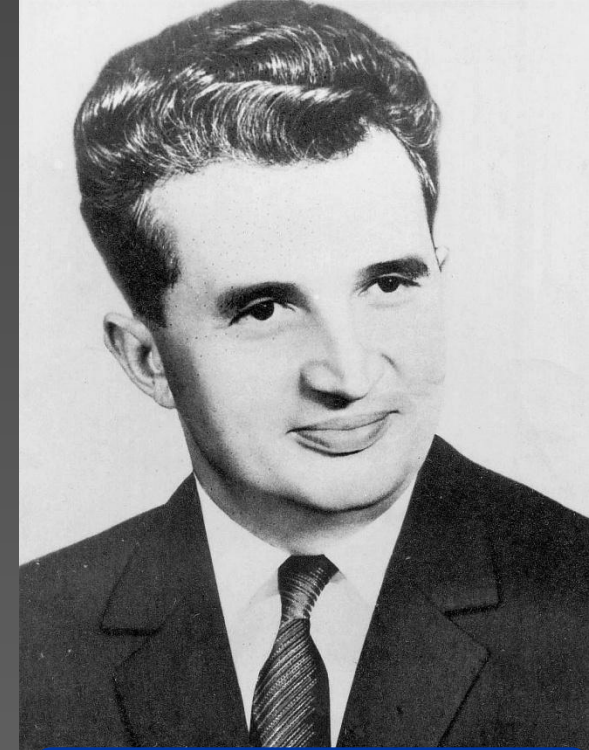

Т.Живков

Ж.Желєв

У Румунії, де існувала найбільш жорстка тоталітарна диктатура **Н. Чаушеску**, революційні події супроводжувалися кровопролиттям. **21 грудня 1989 р.** вибухнуло народне повстання у **м. Тімішоари.**

Н.Чаушеску

За тиждень було повалено, здавалося б, непохитний режим, що створювався десятиріччями. Диктатора та його дружину **Єлену Чаушеску** стратили. Влада перейшла до рук Фронту національного порятунку (ФНП) на чолі з **І. Ілієску**.

Є. Чаушеску та Н. Чаушеску

На виборах до парламенту, що відбулися в травні 1990 р., ФНП одержав дві третини місць. Президентом було обрано І. Ілієску.

І. Ілієску

Ще одним прикладом складності переходу від авторитарного режиму до демократичного є події на території колишньої **Югославії**. Тут процес дезінтеграції призвів до розгортання воєнних дій і громадянської війни.

У **1980 р.** помер **Тіто**,
авторитет якого
залишався важливим
чинником утримання
комуністичного
режиму і єдності
федерації.

Тіто

У **80-х роках**, як і всюди в **Східній Європі**, комуністичний режим вступив у стадію кризи. У **Югославії** починається війна за переділ територій.

Громадянська війна, яка розгорнулася на просторах **Югославії** в **1991 р.** стала гіршим із варіантів розпаду **Югославії**.

- ❑ 1990 - розпад СКЮ.
- ❑ Червень 1991 - Хорватія і Словенія проголосили незалежність.
- ❑ Вересень 1991 - проголошення незалежності Македонії.
- ❑ Жовтень 1991 - проголошення незалежності Боснії і Герцоговини.
- ❑ 1992 - Сербія і Чорногорія об'єдналися в Союзну Республіку Югославію.
- ❑ 1992 - початок громадянської війни СРЮ з Хорватією під гаслом збереження федерації.
- ❑ Квітень 1992 - міжетнічна громадянська війна в Боснії та Герцоговині.
- ❑ 1995 припинення конфлікту в Боснії та Герцоговині. Дейтонська угода.
- ❑ 1998 - 1999 - конфлікт в Косово.
- ❑ 1999 - втручання НАТО у конфлікт, бомбардування Белграда.
- ❑ 2006 - проголошення незалежності Чорногорії.